
Чому Україна є привабливою для інвестицій?

Автор: Патентний повірений ТОВ Інвента Стогній Є.С.

*Якщо Ви самі рубайте дрова,
То у вас є можливість зігритися двічі*

Генрі Форд

Після відомих соціальних потрясінь, пов'язаних з подіями 2013-2014 р.р., економіка України вже почала виходити зі стану затяжної рецесії, що вселяє надію на приплив інвестицій у різні галузі народного господарства, в першу чергу там, де інвестори зможуть отримати від ринків України максимальну віддачу.

Розпад комуністичної моделі суспільного устрою, що існувала в епоху «розвинутого соціалізму», привів до виникнення в Україні більш ліберальної економічної моделі вільного ринку, який розвивається та успішно закріплюється в даний час.

Ринки, що розвиваються - це ті ринки, які знаходяться за межами розвинених в економічному відношенні країн, економіка яких швидко прогресує, а ринок інтелектуальної власності (далі - ІС) успішно функціонує. **До ринків, що розвиваються належить** більшість країн Азії (за винятком Японії), Африки і Південної Америки, а також колишні комуністичні країни Центральної та Східної Європи, у тому числі - **Україна**. Таким чином, Україна - країна, що відноситься до ринків, що розвиваються, в першу чергу тому, що в ній є великі потенційні можливості для створення і ведення бізнесу.

Інвестування ж до країн, що мають великі можливості в плані розвитку бізнесу та зростання валового національного продукту, є інвестуванням у ринки, що розвиваються, які можуть принести прибуток набагато вище середньої. Крім того, вартість інвестицій - з точки зору різниці курсів купівлі та продажу, а також комісійних - на ринках, що розвиваються набагато вище, ніж на розвинених (1).

Інвестування в ринки, що розвиваються привабливо ще й тим, що ці ринки мають великі можливості в плані майбутньої можливої передачі власності в приватні руки, і ця власність може стати хорошим інвестиційним вкладенням.

У які ж галузі народного господарства України доцільно вкладати гроші?

Україна - аграрна країна і, безумовно, найбільш перспективним ринком для неї є виробництво та переробка сільськогосподарської продукції. Інвестиції в цей сектор ринку є в даний час пріоритетними, оскільки від нього залежить не тільки стійкий розвиток, а й економічний прогрес країни в цілому.

В Україні зосереджені, в першу чергу, величезні **земельні угіддя**, а також значні **сільськогосподарські та сировинні** ресурси. Ці ресурси за часів Радянського Союзу були націоналізовані і в даний час мають великі перспективи в плані приватизації та передачі у власність зацікавленим інвесторам, як національним, так і закордонним. Площі чорноземів в Україні - одні з найбільших в світі (28 млн. га), а із загальної кількості земель сільськогосподарського призначення (42 млн. га) щорічно обробляється 32 млн. Для порівняння в тій же Польщі під сільгоспвиробництво зайнято 14 млн. га, у Німеччині - 12 млн. га, у Румунії - 9 млн. га. Це відкриває широкі можливості для впровадження інноваційних технологій в Україні як у сфері виробництва, так і галузі переробки сільськогосподарської продукції.

На початку квітня цього року президент П. Порошенко ініціював дискусію про створення в Україні **ринку землі**. Створена з метою просування земельної реформи організація Agro.ReformsUA склала поетапний план впровадження цієї реформи, що передбачає зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення. Глава адміністрації президента Б. Ложкін, прогножуючи зняття мораторію на продаж землі з 2016р., заявив, що це призведе до припливу інвестицій в економіку України, прогнозований обсяг яких складе близько **50 млрд. дол. США**. За задумом керівництва країни це притягне як національних інвесторів, так і інвесторів з європейських країн, а також з США, Китаю, Японії, Південної Кореї. Наприклад, Джорж Сорос в інтерв'ю виданню **Standard** заявив, що **готовий вкласти 1 млрд. дол. в українські сільське господарство та інфраструктуру** (2).

Чи це так, покаже час. Проте вже сьогодні можна з упевненістю сказати, що будь-які інвестиції втрачають сенс, якщо немає стратегії розвитку бізнесу і захисних механізмів, що дозволяють цю стратегію захистити від жорсткого адміністрування з боку держави і зазіхань конкурентів.

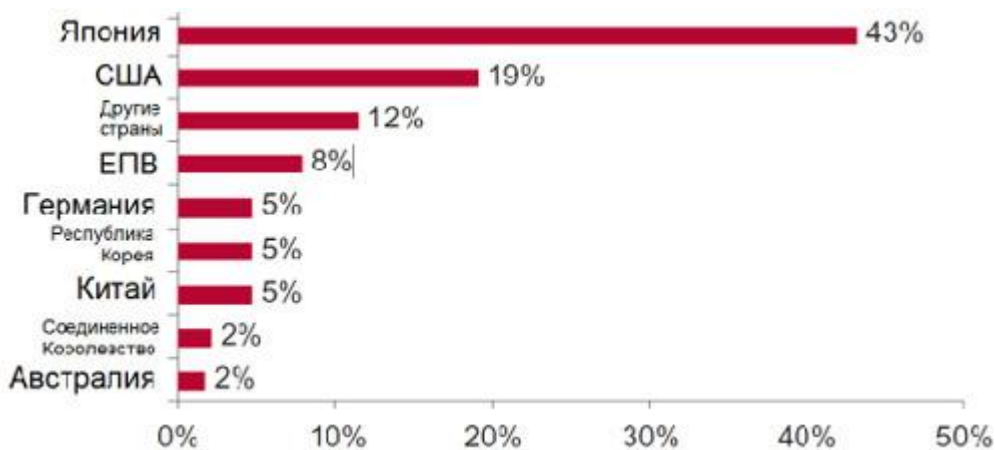
Інвестування в ринки, що розвиваються, зокрема України, - це заняття, безумовно, більш ризиковане, ніж інвестування в ринки розвинених країн. Тому при розробці згаданої стратегії, в якості одного з основних інструментів, слід забезпечити охорону об'єктів ІВ, супроводжуючих впровадження і виведення нових технологій на ринок України, в першу чергу, **технологій, спрямованих на виробництво і переробку сільгосппродукції**.

Як відомо, розробка і впровадження нових технологій завжди супроводжується активізацією патентування винаходів та інших об'єктів ІВ. Для визначення сучасного стану цього питання слід звернутися до одного з наявних інструментів - патентної статистики, яка є надійним індикатором інноваційної діяльності. Вона дозволяє використовувати дані про реєстрацію винаходів для кількісного виміру інноваційної активності в тій чи іншій країні світу.

Динаміка патентування винаходів в Україні та в світі

Розглянемо, як приклад, динаміку патентування винаходів у світі і в Україні в галузі сільського господарства, починаючи з 2000 року. Статистика патентування об'єктів ІВ в галузі сільського господарства за 2000-2003 р.р. свідчить про те, що, наприклад, в 2000 році в світі було подано 19857 заявок на винаходи, в 2002 - 22873, у 2003 - 24187, тобто спостерігалось стійке зростання патентування винаходів у цій галузі. Лідерами патентування були: Японія, США, країни ЄС, Китай і Південна Корея. У таблиці № 1 вказані провідні країни з патентування в галузі сільського господарства в період 2000-2003 р.р. із зазначенням їх відносної частки в загальному обсязі патентування в цій галузі у світі (3).

Таблиця 1. Провідні країни з патентування в галузі сільського господарства в період 2000-2003 р.р.

У той же самий час обсяг заявок, що подаються в світі на винаходи постійно зростає. Приміром, за даними ВОІВ у 2012р. всього у світі було подано 2,35 млн. заявок на винаходи, з яких близько 9,3% стосувалося винаходів у галузі виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.

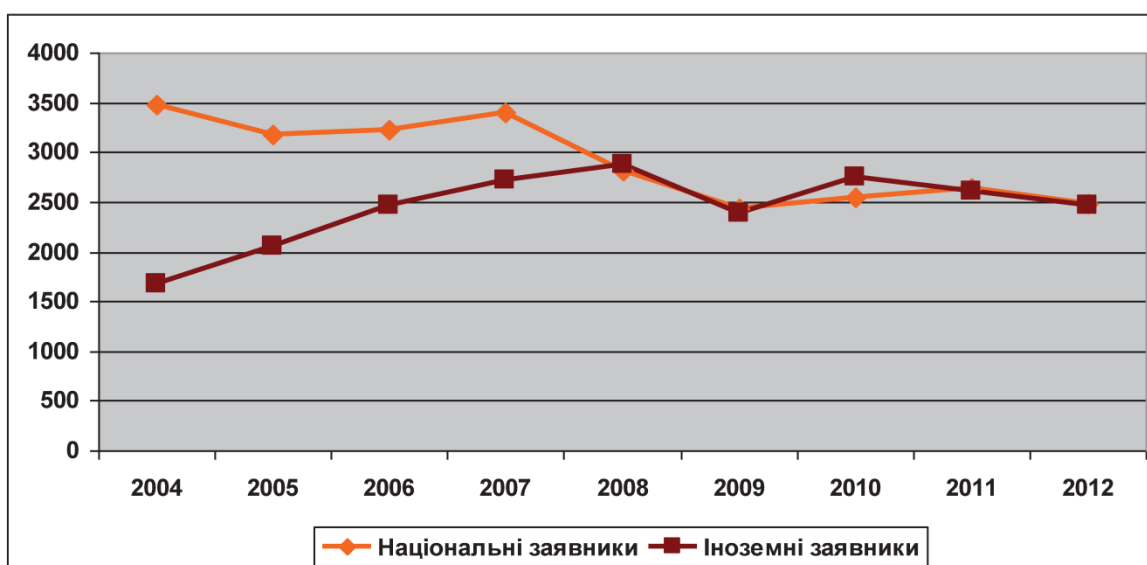
За даними міжнародної патентної статистики протягом 2000-2010 р.р. світовим лідером за кількістю поданих заявок на винаходи була Японія. У період 2011-2012 р.р. найбільше було подано заявок на винаходи в США. За 2013-2014 р.р. лідируючі

позиції зайняв Китай. У Китаї зареєстровано бурхливе зростання числа поданих заявок на винаходи в останні роки. Так, за період 2000-2010 р.р. обсяг патентування винаходів в Китаї зріс майже в 12 разів (4). При цьому стрімкі темпи приросту подачі заявок у Китаї, які склали в середньому 27,7% на рік, дозволили йому випередити спочатку Японію, а потім і США, по числу поданих заявок на винаходи і вийти на перше місце в світі за цим показником.

Обсяг заявок на винаходи, що подаються в Україні, на жаль, вкрай незначний і в період 2004-2012 р.р. становив всього 5-6 тис. заявок на рік. При цьому обсяг патентування в галузі сільського господарства та переробки сільгосппродукції стабільно знаходився в межах 10-12%. Що ж стосується динаміки патентування, то в останні роки спостерігалася стійка тенденція зниження активності патентування національних заявників і збільшення активності зарубіжних заявників (5), про що свідчить Таблиця 2. Як видно з наведеної Таблиці 2, частка національних заявників в обсязі патентування винаходів в зазначеному періоді неухильно знижувалася і в даний час (включаючи 2013-2014 р.р.) становить усього близько 50%.

Низький рівень винахідницької активності в країні свідчить про те, що в Україні не приділяється достатньої уваги інноваційному розвитку, незважаючи на гучні заяви з трибун про обраному шляху модернізації економіки, які неодноразово лунали в попередні роки (2010-2013 р.р.).

Таблиця 2. Подача заявок на винаходи в Україні

Зазначена динаміка патентування говорить про те, що в Україні поки що відсутня ефективна система розробки інновацій та їх промислового освоєння, прийнятна для національного заявника.

У той же час ця динаміка свідчить про привабливість українського ринку для зарубіжних заявників та їх бажанні забезпечити правову охорону своєї інтелектуальної власності на території України, з метою захисту бізнесу та розміщення інвестицій на ринку України.

Як видно з вищевикладеного, український ринок все сильніше втягується в процеси глобалізації. У нього все активніше входять закордонні гравці, посилюючи конкуренцію і витісняючи українські компанії зі звичних секторів ринку. Таким чином, аналіз патентної статистики щодо України показує, що її технологічна залежність від зарубіжних інновацій неухильно зростає.

Реєстрація торгової марки - маркер просування товарів на ринку

Товар, що купується в більшості випадків маркується товарним знаком, що вказує на виробника продукції. Сільськогосподарська продукція не є винятком з цього правила.

У 2012 році у світі діяло близько 24 млн. товарних знаків. При цьому, важливо звернути увагу на те, що перше місце у світовій статистиці реєстрації товарних знаків займає сільськогосподарська продукція та продукти, отримані з неї. У Таблиці № 3 наведені відомості про розподіл зареєстрованих товарних знаків по різних галузях промисловості за вказані роки.

Таблиця 3. Реєстрація торгових марок по галузях промисловості

Отрасль	Доля (%)		
	2007	2012	Изменение
Сельское хозяйство	14,50	16,00	1,60
Текстиль, одежда и аксессуары	12,90	14,10	1,20
Научные исследования, ИТ, коммуникации	14,60	13,80	-0,80
Управление, коммуникации, недвижимость и финансовые услуги	11,40	11,80	0,40
Фармацевтика, здоровье, красота	11,40	11,10	-0,30
Отдых, образование, обучение	12,30	11,00	-1,30
Сооружения, инфраструктура	7,60	6,90	-0,60
Бытовая техника	6,30	6,50	0,30
Транспортировка и логистика	6,00	5,60	-0,30
Химические препараты	3,10	2,90	-0,20

Як видно з наведеної таблиці аграрний сектор займає перше місце у світі (більше 16%) за кількістю поданих заявок на торговельні марки.

Що ж стосується України, то за період 2000-2014 р.р. кількість заявок на торговельні марки, що подаються в Україні, щорічно зростала (за винятком 2014 р.) і досягло 380 тис. за вказаний період. З них більше 18% відносилися до галузі виробництва і переробки сільськогосподарської продукції.

Нині вітчизняні виробники, що працюють у галузі сільського господарства та переробки сільгосппродукції, шукають нові можливості просування своїх товарів на зарубіжні ринки, насамперед на європейський ринок. Це спричинило за собою збільшення активності вітчизняних заявників в реєстрації знаків за кордоном, у першу чергу, з використанням Мадридської системи.

Якщо в період до 2010 р. реєстрацій знаків за Мадридською системою, поданих вітчизняними заявниками, було всього 1,3 тис. (6), то в даний час їх загальне число перевищило 3,2 тис. реєстрацій.

У той же час обсяг подачі заявок і реєстрацій торгових марок зарубіжних компаній вказує на привабливість внутрішнього ринку України для зарубіжних виробників. Так, в останні роки (2010-2014 р.р.) кількість зарубіжних торгових марок, реєстрацію яких здійснили зарубіжні виробники, склало близько 43,8% по відношенню до всіх торгових марок, які були зареєстровані в Україні (7). Це свідчить про високий рівень зацікавленості зарубіжних компаній і корпорацій у виході на ринок України.

ВИСНОВКИ

Грамотно сформований портфель об'єктів ІВ є запорукою стабільного розвитку бізнесу і підвищення його інвестиційної привабливості, як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринках.

Наведені дані свідчать про те, що формування портфеля прав на об'єкти ІВ є необхідною умовою для проведення конкурентної боротьби і виведення продукції на внутрішні і закордонні ринки.

Національні заявники та патентовласники повинні знайти своє місце в нинішній ситуації. Враховуючи перспективи освоєння ринку виробництва та переробки сільськогосподарської продукції та його привабливість для залучення інвестицій слід звернути пильну увагу на розвиток агросектору, починаючи від вирощування сільськогосподарської продукції і закінчуючи її подачею до столу кінцевого споживача.

Патентно-правовая компания «Инвента»

ул. 23-го Августа, 56, оф. 6, г. Харьков, 61000, Украина

Для корреспонденции: а/я 8762, г. Харьков, 61002, Украина

+38 (057) 761-04-12

+38 (050) 343-34-94

+38 (063) 761-04-12

info@inventa.ua

www.inventa.ua

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Кох Р. Принцип 80/20. - М., «Ексмо», 2013, с. 263-264.
2. Самаєва Ю. Назустріч агроколоніалізму. Инф.-аналіт. тижневик «Дзеркало тижня. Україна », 2015, № 15, с.1,6.
3. Троян Е. Патентування і реєстрація товарних знаків - невід'ємні інструменти при виході на зарубіжний ринок. Доповідь на конференції «Agromarket -2014», Харків, 17 жовтня 2014р <http://www.inventa.ua/ru/news/Otchjot-o-vystuplenii-na-konferencii-AGRO-MARKET-2014/>
4. Дудко Д. Патентна статистика як інструмент аналізу науково-технологічної сфери Росії. «Інтелектуальна власність. Промислова власність »2012, № 10, с. 17-24.
5. Мосов С. Патентна ЕКСПАНСІЯ як інструмент завоювання товарного Сайти Вся Україна: мовою статистики, «Інтелектуальна власність» 2013, № 10, с. 19-30.
6. Жарінова А. Український інститут промислової власності - 10 років ДІЯЛЬНОСТІ. Наші досягнення і перспективи, «Наука та інновації», 2010, т. 6, № 5, с. 79-86.
7. Державна служба інтелектуальної власності України. Річний звіт - 2014, www.ukrpatent.org